

μα καλλιτέρα παρὰ ὅταν ἐξῆλθον.

— Ἐάν λοιπὸν δὲν εἶσαι κουρασμένη ἔρχεσαι μαζὶ μου εἰς Φλαμμαμβίλ μετὰ τὸ πρόγευμα;

— Βεβαίως καὶ ἔρχομαι μαζὶ σας, καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, χωρὶς νὰ ἀπομακρυνθῶ ἀπὸ πλησίον σας.

— Ἐγὼ νὰ δώσω ὁδηγίαν εἰς τὸν ξυλουργόν, καὶ σὺ θὰ τῷ δώσης ὅ,τι διαταγὰς θέλεις.

— Ἐγὼ ὅμως δὲν θέλω τίποτε.

— Διατί τίποτε;

— Θέλω νὰ εἶπω τίποτε τὸ ὅποιον σεῖς νὰ μὴ θέλετε. Μήπως δὲν προβλέπετε σεῖς ὅλα;

Μετὰ τὸ πρόγευμα συνώδευσε τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα της εἰς Φλαμμαμβίλλην ὅπου διῆλθον τὴν ἡμέραν ἐν τῇ νέᾳ οἰκίᾳ καὶ τῷ κήπῳ αὐτῆς, ἐν τῷ ὁποίῳ ἡ Σωσάννη ἐνεκέντρισε ροδὰς ἐσπερημένας ἀνθέων, βεβαία οὖσα ὅτι οἱ γονεῖς αὐτῆς θὰ ἡγάπων αὐτὰς μόνον καὶ μόνον διότι αὕτη περιποιήθη αὐτὰς.

Εἰς Διελέτ ἐπέστρεψαν μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ δειπνήσωσι καὶ τῇ ἐσπέρᾳ πάντες ἀπῆλθον καὶ ἐκλήθησαν ἐπὶ τῆς προκυμαίας. Ἐκείνη κατῴρωσε νὰ καθήσῃ μετὰ τῶν δύο καὶ κρατῇ τὰς χεῖρας αὐτῶν, ἔμειναν δ' ἐκεῖ μέχρι τῆς νυκτὸς χωρὶς κανεῖς νὰ διαταράξῃ τὴν ἡσυχίαν αὐτῶν, πρὸ τῆς γαληνιαίας θαλάσσης.

— Δὲν μᾶς ἐξηγήτε, πατέρα, πῶς σκοπεύετε νὰ διαρρυθμίσητε τὰς ἐργασίας σας; ἠρώτησεν ἀπειθυνομένη πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς.

Καὶ ἐπειδὴ ὁ κ. Καπέλ ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἡγάπα νὰ διηγῆται τί ἐσκοπεῖ νὰ πρᾶξῃ, εὐχαρίστως ἤρξατο ἀναπτύσσων τὰ σχέδιά του. Ἦδη μόνον τὰς καλὰς ἀπόψεις τῆς ἐπιχειρήσεως ἔδλεπεν, ἀπώλεσε δὲ πᾶν ἔχνος κακῆς ἀπόψεως διὰ τῆς ὁποίας πρὸ τινων ἔτι ἡμερῶν ἐπεβάρυνεν αὐτήν.

Ἡ Σωσάννη χωρὶς νὰ εἶπῃ τίποτε ἤκουεν, ἀπὸ καιροῦ δὲ εἰς καιρὸν ἐπέλεξεν αὐτοῦ τὴν χεῖρα διὰ κινήσεως, ἣν ἐκεῖνος ἐξελάμβανεν ὡς ἐπιδοκιμασίαν, ἄλλοτε δὲ ἐστηρίζετο ἐπὶ τῆς μητρὸς αὐτῆς ἢ ἐκνεπαύετο ἐπὶ τῆς ἀγκάλῃς αὐτῆς.

Ὅταν ἡ δρόσος τῆς νυκτὸς ἤρξατο νὰ καθίσταται ἐπαισθητή, ἡ κ. Καπέλ, κακῶς καὶ αὕτη ἐννοοῦσα τὴν σημασίαν τῶν θωπειῶν ἐκείνων τῆς θυγατρὸς αὐτῆς, ἀπέδωκεν αὐτὰς εἰς τὸ ψῦχος καὶ χωρὶς νὰ εἶπῃ τίποτε, ἐκ φόβου μὴ ἡ Σωσάννη ἀντεῖπῃ, ἠθέλησε νὰ ἐπιστρέψωσιν οἴκαδ.

— Ἀπὸ τώρα! ἀνέκραξεν ἡ Σωσάννη. Πόσον ἐπεθύμουν νὰ ἦτο ἀτελείωτος αὕτη ἡ ὥρα εἰς ἐσπέρα. Πόσον καλὰ εἴμεθα.

— Εἶναι ὥρα εἰς ἡμέραν ἀλλὰ ψυχρά, ἀπήντησεν ἡ κ. Καπέλ.

— Προαγγέλλει ἀλλαγὴν τοῦ καιροῦ, εἶπεν ὁ κ. Καπέλ.

— Τότε ἂς ἐπιστρέψωμεν, εἶπεν ἡ Σωσάννη.

Ὅταν ἀνῆλθον εἰς τὰ δωμάτια αὐτῶν, ἠναγκάσθη νὰ συγκατήσῃ ἐαυτὴν ὅπως μὴ ἐναγκαλισθῇ τοὺς

γονεῖς αὐτῆς μετ' ἐκχύσεως αἰσθημάτων ἡ ὁποία θὰ τὴν προέδιδεν.

— Ἐς αὖριον.

— Καλὴν νύκτα.

HECTOR MALOT

(Ἀκολουθεῖ)

(Μετάφρασις Α. ΓΡΑΜΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ).

ΕΤΑΙΡΕΙΑΙ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ

Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος.

Συνεδρία τῆς 12 Ἀπριλίου.

Ἀνακοίνωσις Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑ.

Κατὰ τὴν τακτικὴν συνεδρίαν τῆς παρελθούσης δευτέρας, γενομένην ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ προέδρου κ. Ἀναστ. Χρηστίδου, παρόντος πολλοῦ ἀκροατηρίου, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐπικύρωσιν τῶν πρακτικῶν τῆς προτέρας τακτικῆς συνεδρίας, τὴν ἀνακοίνωσιν περιλήψεως τῶν εἰσελθουσῶν ἐπιστολῶν καὶ τὴν πρότασιν νέων μελῶν, ὁ κ. πρόεδρος ἀγγέλλει τὸν θάνατον τοῦ ἐκ τῶν ἐπιτίμων μελῶν τοῦ Συλλόγου ἀπὸ τοῦ 1886 ἀοιδίμου Θεοδώρου Ἀφεντούλη καὶ ἐκφράζει τὴν ἐπὶ τούτῳ λύπην τοῦ Συλλόγου, ἥτις διαδιδασθήσεται τῇ οἰκογενεῖα τοῦ διαπρεποῦς ἀνδρὸς δι' ἐπισήμου γράμματος.

Μετὰ ταῦτα ἀνελθὼν τὸ βῆμα ὁ κ. Σ. Ι. Βουτυρᾶς συνεχίζει τὴν ἀνακοίνωσιν αὐτοῦ «Περὶ τοῦ Ἀκαθίστου Ὕμνου καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ σννδεομένων μεγάλων ἱστορικῶν γεγονότων». Ἐν προοιμίᾳ δὲ δηλώσας, ὅτι συμφώνως τῇ ἐπιγραφῇ τῆς ἀνακοινώσεως αὐτοῦ, ἐπιγραφεῖ, καθ' ἣν ὁ λόγος ἐστὶ καὶ περὶ τῶν μεγάλων ἱστορικῶν γεγονότων τοῦ βυζαντιακοῦ κράτους ὅσα πρὸς τὸν Ἀκαθίστον Ὕμνον συνδέονται, περὶ τοιούτων γεγονότων ὁμιλήσει ἐν τῷ τρίτῳ τῷδε μέρει τῆς μελέτης αὐτοῦ, εἰσέρχεται εἰς τὸ θέμα. Κατάρχεται δ' αὐτοῦ ἀπὸ Γεωργίου τοῦ Ἀμαρτωλοῦ, ὅστις ἐστὶν ὁ μόνος τῶν βυζαντινῶν χρονογράφων ὁ σπουδαῖος ποιούμενος μνησίαν τῆς εἰσαγωγῆς τῆς Ἀκαθίστου ἀκολουθίας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐκτίθησι δ' ὧδε τὰ γεγονότα ἅπερ τὴν εἰσαγωγὴν ταύτην προῦκάλεσαν:

«Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ βασιλέως (Κωνσταντίνου τοῦ Πρωγάτου) ἦλθον οἱ Σαρακηνοὶ ἐν στόλῳ μεγάλῳ κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, προσδογμίσαντες κατὰ τὴν παραλίαν τοῦ Ἐβδόμου. Ἀντιπαρατάσσεται αὐτοῖς Κωνσταντῖνος, ὑψ' ὧν πλεῖσται ναυμαχίαι καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἐγίνοντο ἀπὸ ἑαρινοῦ καιροῦ μέχρι τοῦ φθινοπωρινοῦ. Τοῦ δὲ χειμῶνος ἐτι γινομένου διαπερῶν ὁ τῶν Σαρακηνῶν στόλος ἐχειμαζεν ἐν Κυζίκῳ. Καὶ πάλιν ἕαρος ἀρχομένου ἐκεῖθεν ἀναχθεῖς ὁμοίως τοῦ διὰ θάλασσαν εἶχετο πολέμου. Ἐπὶ οὖν ἔτεσι τοῦ πολέμου διαρκέσαντος οὐδὲν πλεόν ὁ τῶν Σαρακηνῶν ἦνυσ στόλος, ἀλλὰ πολλοὺς καὶ ἀναριθμήτους μαχητὰς ἀνδρας ἀποβαλόντες ὑπέστρεψαν πρὸς τὰ ἴδια. Ἐν δὲ τοῖς μέρεσι τοῦ Συλλαίου γενόμενοι καὶ ὑπὸ σκληρῶν καὶ ραγδαίων ἀνέμων καὶ θαλασσοῦ κλύδωνος κατασχεθέντες ἄρσιν ἀπώλον-

το. Ὅτε καὶ ἡ Ἀκάθιστος ἐτυπώθη καὶ τὸ κοντάκιον «Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῇ» καὶ τὸ «Προστασία τῶν Χριστιανῶν» καὶ τὸ «Πρεσβεία θερμῇ» «Ἐπ' αὐτοῦ, καθὰ προζέλεκται, ὁ τῶν Σαρακηνῶν στόλος ὑποστρέψας, καὶ οἱ μὲν ἐν τῷ Συλλαίῳ κατεποντισθῆσαν, οἱ δὲ ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ τῶν Κιβυρραιωτῶν αὐθις πολεμηθέντες ἠττήθησαν, ἐμπρησθέντων καὶ τῶν πλοίων αὐτῶν ὑπὸ τοῦ ὕδατος πυρός· Καλλίνικος γάρ τις ἀρχιτέκτων ἀπὸ Ἠλίουπόλεως τῆς Συρίας προσφύγων τοῖς Ρωμαίοις πῦρ ἀρχῆθεν αὐτὸς κατεσκεύασε καὶ τὰ τῶν Σαρακηνῶν σκάφη σύμψυχα ἀπώλεσε. Καὶ οὕτως οἱ Ρωμαῖοι μετὰ νίκης μεγάλης ὑπέστρεψαν ἔκτοτε τὸ ὕγρον πῦρ ἐφευρόντες».

Ὁ κ. Βουτυρᾶς ἐπάγεται εἰτα, ὅτι ὀλίγιστος περὶ τῆς φοβερᾶς καὶ μακρᾶς ταύτης πολιορκίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως πληροφόρος εὐρίσκειμεν παρὰ τοῖς βυζαντινοῖς χρονογράφοις. Ὁ Θεοφάνης, ὁ Νικηφόρος, ὁ Κεδρηνός, ὁ Ζωναρᾶς καὶ ὁ Γεώργιος Ἀματωλὸς μόνις ἀφιερροῦσιν εἰς αὐτὴν ὀλίγας γραμμάς, καίτοι ἀφ' ἑτέρου ἐξαίρουσι πάντες τὴν μεγίστην ἐντύπωσιν, ἣν ὁ θριάμβος τῶν Βυζαντινῶν καὶ ἡ κατὰ συνέπειαν αὐτοῦ συναφθεῖσα μετὰ τῶν Σαρακηνῶν ἐνδοξοτάτη συνθήκη εἰρήνης πανταχοῦ κατὰ τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὴν Δύσιν ἐνεποίησαν. Τὴν ἐντύπωσιν δὲ θεωρεῖ ὁ κ. Βουτυρᾶς δικαιοτάτην, διότι, λέγει, οὐδέποτε ἴσως ἐν τῇ καθόλου ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος κρισιμώτερα διὰ τὸ μέλλον αὐτῆς ἐπέστη ὦρα, οὐδέποτε ἡ σύγκρουσις Εὐρώπης καὶ Ἀσίας ἐγένετο φοβερωτέρα. Ἀλλ' ἡ σύγκρουσις αὕτη οὔτε Ἡροδότου ἱστορικοῦ, οὔτε Αἰσχύλου ἀοιδοῦ ἔτυχεν, οὔτε ἐξ ἔθνικῆς φιλοτιμίας καὶ ὑπερηφανίας ὑπὸ τῶν τῆς Ἑσπερίας ἱστοριογράφων ἐξήρθη ὡς ἡ νίκη Καρόλου τοῦ Μαρτέλου, ἀλλ' ἀποτελεῖ πάντως καὶ ἀποτελέσει παγκόσμιον γεγονός, οὗ ἡ σημασία καὶ ἡ ἐπίδρασις ἂν μὴ ὑπερβάλλωσι, ἐξισοῦνται ὅμως πρὸς ἄλλων τῆς ἀρχαιότητος καὶ τῶν καταλανικῶν πεδίων.

Ἐξαίρων δὲ ὁ ἀγορητὴς τὴν σημασίαν τοῦ γεγονότος, παρατηρεῖ ὅτι καὶ αὐτὸ νέα δύναμις ἰσχυρά τε καὶ φοβερά ἐν τῷ ἀνατολικῷ ὀρίζοντι ἀνεφάνη, καθ' ἣν ὦραν ἀκριβῶς ὁ Ἡράκλειος συνεπλήρου τὸ ἔργον, οὐπὲρ ἕτερος πρὸ αὐτοῦ Μέγας Ἀνὴρ καθήρξατο. Ἀναφέρει δὲ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ υἱοῦ τοῦ Χοσρόου Σεϊρόν, ὅστις ἔγραψε τῷ Ἡρακλείῳ τὴν τοῦ Χοσρόου τύχην καὶ εἰρήνην ἀειπαγῇ πρὸς αὐτὸν ποιούμενος, ἀπεδίδω αὐτῷ πάντας τοὺς ἐν ἡγουραῖς Βυζαντινοὺς καὶ τοὺς ἐν Περσίδι πάσῃ αἰχμαλώτους σὺν τῷ πατριάρχῃ Ζαχαρίᾳ καὶ τοῖς τιμίσι καὶ ζωοποιοῖς ξύλοις τοῖς ἐξ Ἱερουσαλὴμ ληφθεῖσιν ὅτε ὁ Σαχαρβάρτς ταύτην ἐξεπύρηνσε. Τὸ μέγα τοῦτο γεγονός ἀνήγγειλε διὰ γραμμάτων ἔτι ἐν Ἀσίᾳ εὐρισκόμενος ὁ βασιλεὺς Ἡράκλειος. Τῇ 15' μαΐου τοῦ 628 ἔτους, κυριακῇ τῆς Πεντηκοστῆς, ἀπειρον συνωστίζετο πλῆθος ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ὅπως τῶν γραμμάτων τούτων τῆς ἀκροάσεως ἀπολαύσῃ. Ὅτε δὲ ἠκούσθησαν αἱ λέξεις «Ἀλαλάξατε τῷ Κυρίῳ πᾶσα ἡ γῆ, δουλεύσατε τῷ Κυρίῳ ἐν εὐφροσύνῃ κτλ.» τὸ παριστάμενον πλῆθος ἐξεροῖτο εἰς ἐπευφημίας. Μετ' ὀλίγους μῆνας ὁ Ἡράκλειος ἀφικνεῖτο εἰς Ἱερειαν παρὰ τὴν Χαλικμόδονα. Ἡ ὑποδοχὴ, ἥτις ἐγένετο τῷ

Ἡρακλείῳ, περιγράφεται ὑπὸ τοῦ κ. Βουτυρᾶ, ἀφηγούμενου τὰ τῆς τελετῆς ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ὅπου ἐγένετο ἡ ὑψωσις τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ ἐν μέσῳ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἁσμάτων «Σῶσον Κύριε τὸν λαόν σου» καὶ «Ὁ ὑψωθείς ἐν τῷ σταυρῷ ἐκουσίως». Ἐκτίθεται εἰτα ἡ εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ τῷ ἐπιόντι ἔτει 629 μετάδοσις τοῦ Ἡρακλείου, φέροντος καὶ τὸ τιμιον ξύλον ὅπερ κατέθηκεν εἰς τὸν οἰκεῖον τόπον, ἀποκαταστήσας τὸν πατριάρχην Ζαχαρίαν. Ἡ ἀφήγησις ἐν γένει τῶν ἐν Συρίᾳ ἀγώνων τοῦ Ἡρακλείου ἔπεται τούτοις ἐν λεπτομερείᾳ ἀλλὰ καὶ καλλιτεχνικῇ καλὰ μὲν γιγνομένη. Ἐκ δὲ τῶν ἐνεργειῶν αὐτοῦ καὶ ἐκ τῆς μακρᾶς αὐτοῦ παραμονῆς ἐν Συρίᾳ καταφαίνεται ὅτι ὁ Ἡράκλειος προησθάνετο τὸ φοβερὸν τῆς ἀρτιπαγοῦς τῶν Σαρακηνῶν δυνάμεως καὶ προέβλεπε τὰ πράγματα.

Ἀμα μαθὼν δὲ ὅτι παρεσκευάζετο ἡ ἐπανάληψις τῆς πολιορκίας τῆς Δαμασκοῦ προέβλεπον τὴν ἀπώλειαν τῆς Συρίας, δρομαῖος σπεύδει εἰς Ἱερουσαλὴμ παραλαμβάνει ἐκεῖ ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ πατριάρχου Σωφρονίου, θρηνοῦντος τὸ τιμιον καὶ ζωοποῖον ξύλον τοῦ Σταυροῦ, ὅπερ πρὸ ἐξ ἐτῶν μόνις ἐν θριάμβῳ ἐκόμιζε καὶ σὺν τῷ Μαρτίνῳ ἐπανακάμπτει διὰ ξηρᾶς εἰς Κωνσταντινούπολιν. Καταβθάνει τῷ 635 εἰς Ἱερειαν, ἐνθα πρὸ ἐπταετίας ἐν θριάμβῳ εἰς Βυζάντιον ὑπέστρεψε· τὴν μελαγχολίαν καὶ ἀπογοήτευσιν αὐτοῦ ἐπιτείνουσιν ἔτι μᾶλλον αἱ ἀναμνήσεις τῆς παρελθούσης δόξης καὶ ἡ θλίβερά αὐτῆς ἀντιπαράθεσις πρὸς τὸ ἐνεστὸς καὶ ἐξ Ἱερειας ἔρχεται εἰς Κωνσταντινούπολιν οὐχὶ πλέον ὁ θριαμβευτὴς Ἡράκλειος, ἀλλὰ τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ὀνόματος ἡ ἀσθενὴς σκιά. Ὁ θάνατος τοῦ Ἡρακλείου συμπίπτει πρὸς τὸν διορισμὸν ὡς διοικητοῦ τῆς Συρίας τοῦ περιπύστου Μωαβία. Βασιλεύοντος δὲ τοῦ Κωνσταντοῦ, ἀναξίου τοῦ Ἡρακλείου ἐγγόνου, συνήθη ἐιρήνη, ἀλλὰ ταχέως αὕτη ἐλύθη. Τὰ μετὰ ταῦτα γεγονότα ἐκτίθενται μετὰ ἐπιστημονικῆς συναφείας. Ὑστερον γίνονται λόγος περὶ τῆς πολιορκίας ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου. Τὸ θέρος τοῦ 672 ἐκπλέει τῆς Συρίας καὶ ἡ ἐπίλοιπος μοῖρα τοῦ στόλου τῶν πολεμίων. Τὸν ἀπρίλιον τοῦ 673 αἱ διάφοροι μοῖραι τοῦ πολεμίου στόλου συνενωθεῖσαι καταπλεύουσιν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ προσορμίζονται ἐν τοῖς θρακικοῖς μέεσιν ἀπὸ τῆς πρὸς δύσιν ἀκρότητος τοῦ Ἑβδόμου, τῆς λεγομένης Μαγναύρας, λέγει ὁ Θεοφάνης, μέχρι πάλιν τοῦ πρὸς ἀνατολὴν ἀκρωτηρίου τοῦ λεγομένου Κυκλοβίου, ἐνθα τὸν ναύσταθμον τοῦ σφετέρου στόλου πεποίνητο, κατὰ Ζωναρᾶν. Ἀπορον, προστίθουν ὁ κ. Βουτυρᾶς, κατόπιν τῶν ρητῶν τούτων μαρτυριῶν τοῦ Θεοφάνους καὶ τοῦ Ζωναρᾶ πῶς ἐκράτησεν ἡ γνώμη τοῦ ἄλλως σοφοῦ Γυλλίου περὶ τῆς θέσεως τοῦ Ἑβδόμου, ἣν ὥρισεν ἐν τῷ Τεκφούρ Σεραγίῳ, καὶ πῶς παρέδωκε τὸν Λεβῶ, τὸν Φίνλαιῦ καὶ ἄλλους ἱστορικοὺς νὰ παραδεχθῶσι παρὰ τὰς μαρτυρίας ταύτας καὶ παρὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν πραγμάτων ὅτι ὁ τῶν Σαρακηνῶν στόλος περιέζωσε τὸ Βυζάντιον ἀπὸ τοῦ Γεδι κουλέ, ὅπερ κατ' αὐτοὺς τὸ Κυκλοβίον, μέχρι τοῦ Παλατᾶ καὶ τοῦ Ἐγιοῦπ, ἅπερ θεωροῦσιν ὡς τὴν παραλίαν τοῦ Ἑβδόμου. Ἀλλὰ τὴν γνώμην ταύτην τοῦ Γυλλίου, ἣν πάντες οἱ περὶ Κωνσταντινουπόλεως γράψαντες ἀνα-

δανίστως ἀπεδέξαντο, διὰ πολλῶν καὶ ἀναντιλέκτων μαρτυριῶν καὶ ἐπιχειρημάτων ἀνῆρθεον ὁ σοφὸς καθηγητὴς κ. van Millingen προαχθεὶς ἐκ τοῦ Βασιλείου, τοῦ μόνου ἀντιταχθέντος εἰς τὴν τοῦ Γυλλίου γνώμην, καὶ ἐκ τοῦ κ. Schlumberger, ὅστις ἐν τῷ πολυτίμῳ αὐτοῦ περὶ Νικηφόρου Φωκά συγγράμματι καθορίζει (σ. 229) ὥδε τὴν τοῦ Ἐδδόμου θέσιν: «Τὸ Ἐδδομον ἦν μέγα προάστειον τῆς πρωτεύουσας ἐκτὸς τῶν τειχῶν κείμενον κατὰ μῆκος τῆς παραλίας τῆς Προποντίδος εἰς ἀπόστασιν ἐπτὰ μὲν μιλίων ἀπὸ τοῦ μιλιαλίου τοῦ Αὐγουστεῶνος, τριῶν δὲ περίπου μιλίων ἀπὸ τῆς Χρυσῆς Πύλης», ἐνθα, δὴλον ὅτι, κεῖται σήμερον τὸ προάστειον Μακρύκιοι. Καὶ ἀληθὲς ἂν μόνως τὰς περὶ τῆς πολιορκίας ταύτης μαρτυρίας τῶν βυζαντινῶν χρονογράφων εἶχονεν πρὸς καθορισμὸν τῆς θέσεως τοῦ Ἐδδόμου, θὰ ἀνευρίσκομεν ταύτην οὐχὶ ἐντὸς τοῦ Κερατίου Κόλπου, ἀλλὰ κατὰ τὴν παραλίαν τῆς Προποντίδος, ἐκτὸς τῆς πόλεως, ἐν τοῖς θορακείοις μέρεσι. Τὸ Ἐδδομον, ὡς ἐκ τοῦ Θεοφάνους σαφέστατα ἐξάγεται, εἶχε κόλπον ἢ λιμένα, ὃν καθώριζον πρὸς δυσμὰς μὲν ἡ ἀκρότης, ἡ λεγομένη Μαγναύρα, πρὸς ἀνατολὰς δὲ πάλιν — ἡ λέξις εἶναι τοῦ Θεοφάνους καὶ πολλὴν ἔχει τὴν σημασίαν — τὸ ἀκρωτήριο τὸ λεγόμενον Κυκλόδιον, ἐν δὲ τῷ κόλπῳ τούτῳ, κατὰ Ζωναράν, τὸν ναῦσταθμον τοῦ σφετέρου στόλου πεποιήντο οἱ Ἀραβες. Ὁ δὲ Νικηφόρος καὶ Γεώργιος ὁ Ἀμαρτωλὸς περιττὴν ὁλως θεωροῦντες τὴν μνησιν τῶν δύο ἀκροτήτων ἀναφέρουσιν ἀπλῶς ὅτι ὁ τῶν Σαρακηνῶν στόλος ἀναχθεὶς προσωρμίζετο ἐν προαστείοις τοῦ Βυζαντίου κατὰ τὸν παραθαλάσσιον τόπον τὸν καλούμενον Ἐδδομον. Πρόκειται ἄρα οὐχὶ περὶ κλιμακιδὸν παρατάξεως τοῦ πολεμίου στόλου ἐπὶ ἐκτάσεως τοσοῦτον εὐρείας, οἷα ἡ ἀπὸ Γεδικουλῆ μέχρις Ἐγιοῦπ, ἀλλὰ περὶ προσδομήσεως καὶ ναυλοχίας αὐτοῦ, ἀναχθέντος ἐκ τῆς Προποντίδος, ἐν τινι λιμένι ἢ κόλπῳ, ἐξ οὗ ἡ δύνατο νὰ προελαύνῃ ἐκάστοτε κατὰ τοῦ ἐν τῷ λιμένι τοῦ Βουκολέοντος βυζαντινοῦ στόλου.

Ἡ τῶν γεγονότων ἀφήγησις ἐν τοῖς ἔπειτα οὐκ ὀλίγα ἐνέχει περὶ τοῦ ὕψους πυρός. Ἀλλὰ τὰ γεγονότα ταῦτα, ἐπαναλαμβάνει ὁ κ. Βουτυράς, οὔτε ἀοιδοῦ τινος ἔτυχον, οὔτε ἱστορικοῦ, οὔτε κἀν χρονογράφου, οἷος ὁ τὸ Πασχάλιον Χρονικὸν γράψας. Ἐντιμὸν ἐξαίρεσιν ἀποτελεῖ μόνη ἡ Ἐκκλησία. Ἀποδείξας δὲ τοῦτο, ὁ κ. Β. καταλήγει λέγων ὅτι ὁ βυζαντινὸς κόσμος ἂν μὴ εἶχε ποιητὰς καὶ ἱστορικοὺς ἀξιόους τῶν μεγάλων ἐποποιῶν καὶ δραματικῶν εἶχε τὴν Ἐκκλησίαν, ἐν ᾗ ὁ βυζαντινὸς κόσμος ἁματογραφῶν καὶ ὑμνογραφῶν, περισυλλέγει καὶ κλιμακιδὸν τάσσει ψαλμοὺς τοῦ Δαυὶδ, χωρία ἢ ἀναγνώσματα προφητῶν, ἐκφέρει τὰς κραυγὰς τῆς ἀγωνίας, ἄδει τοὺς θριάμβους αὐτοῦ ἢ τελεῖ τὰ εὐχαριστήρια τῷ Θεῷ καὶ τῇ Θεοτόκῃ, τῇ ὑπερμάχῃ τῆς πόλεως στρατηγῇ. Γεώργιος ὁ πατριάρχης, ὁ προστάς τῆς ἑκτῆς οἰκουμένης συνόδου, ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς ὑψίς τῶν ποιημάτων αὐτοῦ καταφαίνεται, καὶ οὐχὶ ὁ φίλος τοῦ Φωκά Γεώργιος ὁ Μιτυληνῆς, εἰς ὃν ὁ ἐν πολλοῖς ἀπατηθεὶς Ἀλλάτιος ἀποδίδει ἐσφαλμένως τὴν ὀνταξίν τοῦ Κανόνος τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου, ἐκφράζει δι' αὐτοῦ τὴν τῶν Βυζαντινῶν ἀγωνίαν. Οὐδόλως

δὲ τολμηρὸν τὸ διαβεβαίωσαι ἐκ τε τοῦ ὀνόματος ἐνίων ἁματογραφῶν καὶ ὑμνογραφῶν, ἐκ τῶν γινόμενων ἐν τοῖς τροπαρίοις καὶ ὕμνοις σαφὲς εἰς τὰ γεγονότα ὑπαινιγμῶν, ἐκ τῶν παρεμβαλλομένων βαρυσημάτων ψαλμῶν καὶ προφητικῶν χωρίων τοσοῦτον καθαρῶς ἀναφερομένων εἰς τὴν πολιορκίαν ταύτην, ὅτι δύναται τις τὴν ἱστορίαν τῇ βοηθείᾳ αὐτῶν νὰ συγγράψῃ, ὅτι αἱ πλείσται τῶν ἀκολουθιῶν τοῦ τριωδίου συνετάγησαν ἢ ἐτυπώθησαν ἢ κατὰ τὴν πολιορκίαν ταύτην ἢ μικρὸν μετ' αὐτὴν καὶ πρὸς ἀνάμνησιν αὐτῆς. Τί ἕτερόν ἐστὶ τὸ Ἀπόδειπνον ἢ κραυγὴ ἀγωνίας, προσδοκίας, ἐλπίδος θριάμβου;

Τίνος ἔνκα ἄρα γε κατὰ πάσας τὰς ἀκολουθίας ταύτας τοῦ φεβρουαρίου καὶ τοῦ μαρτίου μὴνός ἡ ἐθνικὴ φλέψις ἰσχυρότερον παρά ποτε ἐν αὐταῖς πάλλεται; Εἰδὼ ταῦτα πάντα τυχαῖα ἢ μᾶλλον ὁ βυζαντινὸς λαὸς καθηγιάσε τὰς ἡμέρας τῶν δύο τούτων μηνῶν, καθ' οὓς μετ' ἀγωνίας ἀνέμενεν ἐπὶ ἐπτὰ ὅλα ἔτη τὴν ἐπίλυσιν τῆς φοβερᾶς πολιορκίας καὶ κατὰ τοὺς ὁποίους ἐπῆλθεν ἡ πλήρης τῶν πολέμων καταστροφή; Ἀναγράφων δὲ ὁ κ. Βουτυράς πολλὰ ἐκ τῶν ἀκολουθιῶν τούτων, παρατηρεῖ ὅτι ταῦτα οὐδαμῶς τυχαῖα δύναται νὰ θεωρηθῶσιν, ἀλλ' ἱστορικὴν ἀξίαν ἔχοντα.

Ἡ συνέχεια κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 26 ἰσταμένου.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Η ΑΙΤΝΗ. Τοπογραφία τοῦ ἡφαιστείου.—Σύντομος ἱστορία τῶν ἐκρήξεων αὐτῆς.—Ἡ ἐκρήξις τοῦ 1892.

Μεταξὺ τῶν μεγάλων γεωλογικῶν φαινομένων τοῦ 1892 ἐξαιρετικὴν κατέχει θέσιν ἡ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο γενομένη ἐκρήξις τῆς Αἴτνης, ἥτις διέσπειρε τὸν τρόμον εἰς μέγα τῆς Σικελίας τμήμα, διαρκέσασα ἐπὶ μῆνας ὅλους καὶ προξενήσασα μεγάλας καταστροφὰς εἰς τὰς πέριξ τοῦ μεγάλου τούτου ἐν ἐνεργείᾳ ἡφαιστείου χώρας. Καὶ ἐγένετο μὲν ἐν προηγουμέναις ἐπιστημονικαῖς ἡμῶν ἐπιθεωρήσεσι λόγος περὶ τῆς ἐκρήξεως ταύτης, ἀλλ' ἥδη τοῦ φαινομένου ἀπὸ πολλοῦ λήξαντος καὶ τῶν περὶ τούτου εἰδησέων συμπληρωθεῖσιν, καλὸν νομίζομεν νὰ ἐξετάσωμεν τὸ γεγονός τοῦτο ἐν τῷ συνόλῳ αὐτοῦ, νὰ σχετίσωμεν δὲ αὐτὸ μετὰ τῶν προγενεστέρων καὶ ἱστορικῶς μεμαρτυρημένων ἐκρήξεων, ὥστε ν' ἀναδειχθῶσιν οὕτω αἱ πρὸς τὰς πλείστας τῶν μεγάλων ἐκρήξεων τοῦ ἡφαιστείου τούτου ἀναλογίαι τῆς τελευταίας ταύτης.

Καὶ ὅσον ἀφορᾷ μὲν τὴν τοπογραφίαν τοῦ μεγίστου τῶν ἡφαιστείων τοῦ ἀρχαίου κόσμου, σημειούμεθα συντομώτατα ὅτι ἡ Αἴτνη, καίπερ δεσπόζουσα ἀπάσης τῆς Σικελίας, καίπερ ἔχουσα ὕψος 3313 μ., δὲν ἔχει ὅμως τὴν κωνικὴν μορφήν τοῦ Βεζουβίου, τὴν γενικῶς ἀποδιδόμενὴν εἰς τὰ ἡφαιστεία. Τῷ ὄντι, αἱ ὑπώρειαι αὐτῆς ἐκτείνονται ἐπὶ περιφερείας σχεδὸν ἐξισουμένης πρὸς 30 λεύγας, αἱ δὲ κλίσεις αὐτῆς ὑψοῦνται ὁλως ἀνεπαισθήτως ἀπὸ τῆς